Hallituksen esitys työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
HE 16/2015

2.10.2015

Heli Backman

Vuoden 2017 eläkeuudistus:

- Taustalla julkisen talouden kestävyysvaje ja keskimääräisen eliniän nousu. Tavoitteena työurien pidentäminen.
- Hallituksen esityksessä ehdotetaan nostettavaksi kaikkien työntekijöiden eläkeikiä työskentelyalasta riippumatta.
- Uudistuksen taustalla olevat syyt koskevat koko väestöä.
- Esitys lähtee siitä, että kaikkia työntekijäryhmiä kohdellaan yhdenvertaisesti.
- Uudistuksen yhteydessä annettaisiin uusi julkisten alojen eläkelaki.

Vanhuuseläkeikää nostettaisiin asteittain:

- Eläkeiät alkaisivat nousta vuonna 2018.
- Yleisessä eläkejärjestelmässä ensimmäinen ikäluokka, jolla eläkeikä nousee, on vuonna 1955 syntyneet. Heidän eläkeikänsä on 63 vuotta 3 kuukautta.
- Nostoa jatketaan näin kunnes alin eläkeikä on 65 vuotta.
- Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneillä alin eläkeikä sidottaisiin eliniän odotteeseen.

Sotilaiden eläkkeelle jääminen

- Niin sanottujen uusien sotilaiden (pääasiassa vuoden 1992 jälkeen palvelukseen tulleiden) eläkeikä on pääsääntöisesti 55 vuotta.
- Sotilaat voivat kuitenkin jäädä eläkkeelle eroamisiän täytettyään. Yleensä tämä on 55 vuotta ja upseereilla ja eräillä muilla 60 vuotta.
- Lisäksi ennen 1993 palveluksessa olleilla voi olla oikeus jäädä eläkkeelle sotilaspalvelusvuosien perusteella.
- Viime vuonna yleisin eläkkeellejäämisikä oli 52 vuotta.

Eläkeiän nousu sotilailla

- Eläkeikää nostettaisiin kolmella kuukaudella vuodesta 2018 lukien, silloin eläkeikänsä täyttävistä alkaen. Tällöin ero muiden eläkeikiin ei kasva.
- Esim. eläkeikä 55 vuotta, jonka täyttää 2019, uusi ikä on 55 vuotta 6 kuukautta.
- 2020 nousu nykyisestä iästä 9 kk
- 2021 nousu nykyisestä iästä 12 kk
- 2022 nousu nykyisestä iästä 1 v 3kk
- 2023 nousu nykyisestä iästä 1 v 6 kk
- 2024 nousu nykyisestä iästä 1 v 9 kk
- 2025 nousu nykyisestä iästä 2 vuotta

Suhde puolustuspoliittisiin päämääriin

- Eläkejärjestelmän läpinäkyvyyden ja tavoitteiden kannalta on ongelmallista hoitaa eläkejärjestelmän kautta muita kuin eläkejärjestelmän päämääriä.
- Sotilaseläkejärjestelmän peruspiirteisiin ei kuitenkaan esitetä muutoksia.
- Eläkeiän nosto toteuttaa uudistuksen eläkepoliittisia tavoitteita. Muista poikkeavat eläkeiät mahdollistavat edelleen reservin kerryttämisen eläkejärjestelmää käyttäen.
- Sotilaseläkejärjestelmä on monimutkainen kokonaisuus ja vaatii erillisen toimeenpanon.

Muutos voimaan vähitellen

- Uudistus tulee voimaan asteittain.
- Asteittainen voimaantulo antaa aikaa sopeutua muutokseen. Tämä mahdollistaa huolellisen arvioinnin siitä, onko esimerkiksi reservin muodostamisen mekanismeja tarpeen uudelleen tarkastella tai tehdä muita sopeutustoimia.

ARVIO ELÄKKEELLE SIIRTYVISTÄ SOTILAISTA (NYKYTILA VS. ELÄKEUUDISTUS) VUOSINA 2018-2025

1.10.2015 /Keva

Reserviin (eläkkeen kautta) siirtyvät	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Nykytila (aktiivisotilaat)	357	436	401	429	425	388	406	361
Eläkeuudistus (aktiivisotilaat)	267	330	299	326	401	325	299	274
Erotus	90	106	102	103	24	63	107	87

Reservistä poistuvat	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Arvio reservistä poistuvista (jo eläkkeellä)	355	376	307	289	186	64	10	8
Arvio reservistä poistuvista (vielä aktiiveja)	23	25	32	45	276	396	451	405
Arvio reservistä poistuvien määrästä yhteensä	378	401	339	334	462	460	461	413
Arvio uudistuksen vaikutuksesta reserviin	**-111**	**-71**	**-40**	**-8**	**-61**	**-135**	**-162**	**-139**

- **Laskentaoletuksia:**
- - Reserviin siirtyvien arvio perustuu vuoden 2013 lopun palvelusaineistoon.
- - Sotilaiden vapaakirjautus (liittyen laskennan tekniseen uudistukseen) on vielä kesken, eikä tietoja vielä ole käytettävissä, joten myös eläkeiät ovat arvioita.
- - Arviossa ei ole otettu huomioon esim. mahdollisen työkyvyttömyyden johdosta tapahtuvaa eläkkeelle siirtymisen aikaistumista.
- - Reservistä poistuvien määrän arvioinnissa on käytetty jo eläkkeellä olevia (2014 lopun tilanteessa) sekä arvioitu poistumaa aktiivisotilaiden tietojen perusteella (2013 palvelusaineistosta).

Valtion eläkelaki kumoutuu

- Sotilaseläkkeistä säädetään osana valtion eläkejärjestelmää. Valtion eläkelaki kumoutuu tämän uudistuksen yhteydessä ja sotilaiden eläkkeistä säädettäisiin jatkossa uudessa julkisten alojen eläkelaissa.
- Koska nykyinen laki kumoutuu on eläkeuudistuksen yhteydessä säädettävä myös sotilaseläkkeistä. Eläkeuudistuksen yhteydessä on ratkaistava se kysymys, miten yleinen eläkeiän nousu vaikuttaa sotilaseläkejärjestelmän eläkeikiin.